

Välkommen till medlemsblad 3 och 4 som är ett dubbelnummer.

Vi kan konstatera att under detta år så har aktiviteterna, efter nedstängningarna i samband med Coronapandemin, ökat och landsbygden aldrig varit så "het". I detta nummer presenterar vi ett axplock av aktiviteter som har koppling till landsbygdsfrågor av olika slag.

Har din förening aktiviteter du vill dela med dig av, så skicka ett meddelande till fyrbodal@helasverige.se så publicerar vi dessa på vår hemsida.

Sprid medlemsbladet inom din förening!

UPPMANING!

Vet du med dig att någonting förändrats i din förening så glöm inte att meddela oss så vi kan uppdatera våra register.

Ta en kontakt med
Carina Thorstensson
Styrelsen HSSL Fyrbodal
carina@smedgard.se
070 391 16 17

Foto: Christer Johansson

KONFERENS – EN HÅLLBAR FRAMTID PÅ LANDSBYGD OCH KUST

Den 10 och 11 november anordnade Hela Sverige ska leva, Fyrbodal, en konferens på Bohusgården i Uddevalla under temat En hållbar framtid på landsbygd och kust.

Ett 50-tal personer såväl från lokala grupper, kommuner som offentliga aktörer deltog. Det bjöds på ett varierat, informativt och intensivt program om nyskapande boendelösningar, metoder för att ta till vara lokalt entreprenörskap och kunskap om innovativ kapitalförsörjning. Det gavs också tillfälle att knyta nya kontakter. Konferensen avslutas med utdelning av utmärkelsen Årets lokala utvecklingsgrupp inom Hela Sverige Skall Leva, Fyrbodal.

[Klicka här och läs om konferensen och ta del av de föredrag som presenterades på vår hemsida](#)

Foto: Christer Johansson

ÅRETS GRUPP INOM FYRBODAL

Barbro Erlandsson Bratt, Roger Olsson Dals Långeds Utvecklingsråd och Jan Hognert, Ordförande Hela Sverige ska leva, Fyrbodalen.

Foto: Christer Johansson, Hela Sverige Fyrbodalen

För andra året i rad har Hela Sverige Fyrbodalen delat ut utmärkelsen "Årets Grupp" inom Fyrbodalen. Årets pristagare är Dals Långeds Utvecklingsråd. Priset består av ett diplom samt en check på 5000 kr. Dessutom deltar vinnaren i motsvarande utmärkelse för hela landet.

Föreningen uppmärksammas för sitt engagemang och idoga arbete med att utveckla Dals Långed, Bengtsfors kommun.

Motivering till utmärkelsen lyder:

Dals Långeds Utvecklingsråd har sedan starten år 2000 i samarbete med föreningsliv, boende, Bengtsfors kommun och Campus Steneby, som är en filial till Göteborgs universitet, utvecklat samhället. Förutom alla årliga återkommande evenemang såsom påskparad, valborgsfirande, vårstädning och andra evenemang tillsammans med lokala föreningar så har man tillsammans med Campus Steneby drivit större projekt med utländska samarbetspartners.

Föreningen engagerar många människor i ideellt arbete som genererar samhörighet, entreprenörskap, landsbygdsutveckling och inte minst kunskapsutveckling, främst inom konst, kultur och design, genom sitt samarbete med högskolan på orten.

Där det ideella arbetet genererar inkomster används dessa i andra projekt som gynnar bygden.

Dals Långeds Utvecklingsråd är ett gott exempel på civilsamhällets styrka.

Grattis och lycka till med fortsatt utvecklingsarbete!

[Läs mer om Dals Långeds Utvecklingsråd](#)

Text: Eivor Johansson, HSSL Fyrbodalen

ANSÖK OM STIMULANSPENGAR TILL FÖRENINGENS NÄSTA PROJEKT

Sotenäs Fältrittklubb
Lerdals Byalag
Omställning Strömstad
Bäckefors Hembygds- och Framtidsförening
Sörbygdens samhällsförening
Vikens Byalag, Dals Långed
LEA Kosteröarna
Ärtemarks byalag
Byalaget i Sund
Svenneby Hembygdsförening
Vikens byalag

Föreningar som beviljats stimulanspengar.

Hur fungerar det?

Föreningar kan söka max 5 000 kr till projekt/verksamhet som gynnar bygden. Projektet ska genomföras inom 12 månader. Utbetalning sker mot redovisning av kvitton över utgifter, ideella arbetstimmar och en kort skriftlig rapport samt gärna foto. För mera information om Stimulanspengar kontakta Christer Johansson, telefon 070 6013084

Ansökan med e-post till fyrbodalen@helasverige.se

Beskriv projektet/verksamheten samt total budget och sökt belopp. Bifoga föreningens stadgar och senaste årsberättelse. Glöm inte föreningens namn och ev. hemsida samt kontaktpersons namn, postadress, telefon och e-postadress. Uppge i vilken kommun föreningen finns. Ansökan kan skickas löpande tills stimulanspengarna är slut. Förstagångsansökan prioriteras.

STIMULANSBIDRAG SOM BEVILJATS UNDER ÅRET

Foto: Henrik Wöhlecke

Byalaget i Sund, Dals Eds kommun,

har beviljats bidrag på 5000 kr som delfinansiering till anläggande av en boulebana med tillhörande sittplatser utomhus. Tanken är att den ska bli en mötesplats för boende och fritidsboende i byn.

Svenneby Hembygdsförening, Tanums kommun,

har beviljats bidrag på 5000 kr för att skapa och trycka upp en informationsbroschyr om Svenneby och Svenneby hembygdsförening.

Vikens byalag, Bengtsfors kommun,

har beviljats bidrag på 5000 kr som delfinansiering till asfaltering av iläggingsramp och cykelparkeringar mm både vid hamnen och badplatsen.

DEMONSTRERA TILLVERKNING AV BIKOL FÖR "HEMMABRUK".

Foto: Maria Brun

Styrelsen har under året deltagit på Festivalen Glupsk på Dalsland, Nuntorpsdagarna, en del av Vänersborgs kommuns Hållbarhetsvecka samt vid Bohuslänns museum, ett samarrangemang med Naturskyddsföreningen Uddevalla. Syftet har varit att såväl presentera Hela Sverige som att demonstrera tillverkning av biokol för "hemmabruk".

Är du eller din förening nyfiken på biokol? Kontakta Christer Johansson, e post - fyrbodol@helasverige.se eller mobil 070-6013084 för mera information och kanske demonstration.

AGENDA 2030 OCH FN-S 17 GLOBALA HÅLLBARHETSMÅL

Agenda 2030 är en internationell överenskommelse och en nationell förpliktelse överordnad alla samhällsaktiviteter. Agenda 2030 syftar till att uppnå en socialt, miljömässig och ekonomisk hållbar värld till 2030. Flera av kommunernas och regionernas grunduppdrag, till exempel vård, skola, omsorg och samhällsplanering är direkt eller indirekt kopplade till delmål i Agenda 2030.

Artikeln nedan om "Andelsjordbruk" är ett av många exempel på hur vi alla kan delta i arbetet med att nå målen i Agenda 2030.

De 17 Hållbarhetsmålen är

Artikeln om Andelsjordbruk är skriven av Viktor Rombrant, student vid Landsbygdsutvecklarprogrammet vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala (SLU). Viktor kommer från Lysekil och är ersättare i styrelsen för Hela Sverige, Fyrbodalen.

ANDELSJORDBRUK

Foto: Viktor Rombrant

Vad är andelsjordbruk

Andelsjordbruk eller Community Supported Agriculture (CSA) innebär att konsumenter köper livsmedel direkt från producenter och då ofta från lokala producenter. Om det exempelvis rör sig om grönsaker innebär det att konsumenten går med på att köpa grönsaker under en hel säsong eller ett år. Vad som kan sägas vara speciellt för andelsjordbruk är att producenter och konsumenter tillsammans planerar vad som ska produceras under säsong. Detta gör att konsumenten har möjlighet att påverka vad som produceras samtidigt som konsumenten får en närmre relation till producenten.

Ursprung

Idéerna kring Andelsjordbruk växte fram i Japan under 1960-talet i en tid då intresset för ekologiskt lantbruk också ökat. Det japanska ordet för andelsjordbruk är i Japan känt som teikei. Begreppet kan sägas handla om samverkan och Kooperation men också om att uppmärksamma bonden eller den som producerar maten. Något som är högaktuellt idag där mycket av maten som finns i livsmedelsbutikerna är anonym så till den grad att konsumenter aldrig träffar producenterna bakom maten. Det första andelsjordbruket i Sverige etablerades 2001 en bit utanför Uppsala. Och på senare tid har andelsjordbruk blivit vanligare, men det var först efter 2014, då allt fler lantbrukare fick upp ögonen för konceptet.

Ursprung

Vid tal om andelsjordbrukets positiva värden är det framförallt konsumenter, producenter och klimatet som gynnas av jordbrukssättet. För konsumenter kan andelsjordbruk innebära högre kvalitet på de livsmedel som köps. Vid skörd av exempelvis grönsaker skördas dessa när de är som allra bäst under säsongen. Då grönsakerna kommer kunderna till dels i nära anslutning till skörden betyder det att grönsakerna som säljs ofta är så färska de bara kan bli. I och med att man har tagit bort mellanhänderna betyder det också att maten blir mindre kostsam för konsumenterna och mer prisvärd.

Foto: Viktor Rombrant

Vidare gynnas som sagt producenter också av andelsjordbruk. Genom att upprätta avtal med konsumenter på förhand kan producenter vara säkra på att deras skördar också blir sålda samtidigt som de också kan planera noggrant vad konsumenterna är intresserade av att köpa. Detta betyder att mängden livsmedel som produceras anpassas till antalet kunder och vad dessa efterfrågar vilket eliminerar risken för att livsmedel produceras som sedan inte blir sålda.

Då andelsjordbruk i mångt och mycket bygger på likartade principer som ekologiskt jordbruk gynnas biologisk mångfald och jordhälsan. Trots att andelsjordbruk liknar ekologiskt jordbruk bruksmässigt finns det inga särskilda krav om att man måste vara ekologiskt certifierad för att bedriva andelsjordbruk. I och med att producenter antingen levererar sina produkter till utlämningspunkter på egen hand eller låter kunderna själva hämta sina varor på gården kan långa transporter minimeras vilket i sin tur minskar koldioxidutsläppen.

Källa: Handbok för andelsjordbruk red. Maja Söderberg. 2020.

Text: Viktor Rombrant, HSSL Fyrbodalen

Andelsjordbruk som företeelse kan kopplas till framför allt till mål 12 – hållbar konsumtion och produktion samt mål 15 – ekosystem och biologisk mångfald. De i sin tur genererar mål 3 – god hälsa och välbefinnande.

[Läs mera om Viktors tankegångar kring andelsjordbruk och Agenda 2030](#)

Den 14:e november arrangerade Hela Sverige ska leva, Temagruppen Agenda 2030 ett webinarie om Lokal mat som verktyg för lokal utveckling. Alzoubi Farm var huvudgäst och Tomas Tengby var samtalsledare.

[Du kan ta del av webinariet i efterhand via denna länken](#) (1 tim 30 min)

SOTENÄS SYMBIOSCENTRUM – DÄR DET MÄNSKLIGA MÖTET ÄR GRUNDEN FÖR OMSTÄLLNING TILL EN CIRKULÄR EKONOMI

Foto: Mathias Skarp, Sotenäs kommun

Sotenäs Symbiosentrum är en aktiv mötesplats och ett kunskapscenter som genom industriell och social symbios skapar förutsättningar för nya gröna arbetstillfällena och ett mer resurseffektivt och hållbart samhälle. "Det finns många anledningar till att satsa på industriell och social symbios, det ger både sociala, miljömässiga och ekonomiska vinster.", säger symbiosutvecklare Julia Skålegård.

Industriell och social symbios grundar sig i samarbete mellan olika organisationer och är en strategi för att stärka lokal samverkan och nå win-win situationer. I en industriell symbios blir den enes avfall eller restprodukt en annans råvara. Genom att företag och andra organisationer samarbetar blir hela systemet effektivare än om var och en optimerar sin egen verksamhet.

I en social symbios är fokus istället på mänskliga resurser, men på samma sätt blir nyttan större genom samarbete. Exempelvis kan företags kompetensbehov kartläggas, och utifrån behov relevanta utbildningar skapas så att människor kan utbildas till attraktiva yrken. Det handlar även om att stärka relationer och samarbeten.

"Sotenäs Symbiosentrum ska vara en ledande aktör inom maritim utveckling. Vi är ett innovativt nav i en miljö där det mänskliga mötet utgör grunden för omställningen till en cirkulär ekonomi. Med havet som utgångspunkt stärker vi det befintliga näringslivet och skapar möjligheter för nya miljöfrämjande affärsverksamheter." Det är visionen för Sotenäs Symbiosentrum, en del av Näringsliv och Utvecklingsavdelningen vid Sotenäs kommun.

Som en del i arbetet vid Sotenäs Symbiosentrum drivs flera projekt för hållbar utveckling. Det senaste är det femåriga Interreg Nordsjön-projektet SIRR som samlar aktörer i landsbygd från fyra europeiska länder med liknande gemensamma utmaningar: ökad inflyttning, fler arbetstillfällen, innovation och nytänkande.

"Samarbete både inom och utanför Sveriges gränser är viktigt i arbetet för att utveckla och driva innovativa frågor, inte minst på landsbygden och att vi har ett starkare samarbete lokalt för att bli mer attraktiva och konkurrenskraftiga", säger symbiosutvecklare Emma Ek som tillsammans med Stina Göttlieb leder projektet från Sotenäs kommun.

Läs mer: [SIRR - Symbiosentrum](#)

Sotenäs Symbiosentrum driver också utvecklingsarbetet av Sotenäs Marina Återvinningscentral ([Marin återvinningscentral - Symbiosentrum](#)), landets första i sitt slag. Här sorteras insamlat material från strandstädning och kasserade fiskeredskap. I testbädden kan sedan företag åter skapa värde av det insamlade materialet och utveckla nya produkter och användningsområden, som en del av en cirkulär process.

För mer information om Sotenäs Symbiosentrum och kommunens arbete med industriell och social symbios: [Symbiosutveckling - Symbiosentrum](#)

Text: Emma Ek

FRÅN RIKS - UNGA PÅ LANDSBYGDEN

Foto: Hela Sverige riks

Vad händer när 25 ungdomar från landsbygder i hela Sverige får i uppdrag att dela med sig av sin vardag i sociala medier? Ganska mycket visar det sig.

Leader Södra Bohuslän står tillsammans med leaderområdena i Höga kusten, Sjuhärad och Östra Skaraborg bakom kampanjen som syftar till att stärka ungas bild av landsbygder. Inte genom pekpinnar från vuxenvärlden, utan genom att låta unga själva ge sin bild av hur deras vardag ser ut. Och resultatet är långt från den stereotypa uppfattning som många vuxna har om livet som ung i landsbygder. Som att unga bara väntar på att flytta till stan, eller att de saknar sysselsättning.

[Läs mera om kampanjen här - Hela Sverige](#)

Vi Ungas landskapsturné besökte sommaren 2022 Munkedal – [läs mera här: Hela Sverige](#)

JULHÄLSNING FRÅN MUSEIFÖRENINGEN MUNKEDALS JERNVÄG

Foto: Karin Blomstrand

December innebär Tomtetåg i Munkedal. Ända sedan starten för närmare fyrtio år sedan har ett antal entusiaster rustat upp den smalspåriga järnvägen mellan Munkedals hamn och tätorten. Efter att ha varit nerlagd i decennier rullar så åter tågen på den gamla banan som för ett sekel sedan transporterade förnödenheter och papper åt Munkedals Massa och pappersbruk. "Munkedals museijärnväg" som den kallas i folkmun har blivit en välkänd turistattraktion som erbjuder en historisk resa i tiden.

Vid ändstationen finns ett museum som ger en finblick i hur banan byggdes och hur den utvecklade bruket och bygden. Som resenär får man också en guidad resa med inblick i den gamla historien.

Museiföreningen Munkedals järnväg drivs idag av ideella krafter som året runt jobbar med underhåll av bana, byggnader, vagnar och lok och de utgör en viktig del av Munkedals kulturhistoria.

Inför julen arrangerar föreningen en resa med Tomtetåget. Det är samma kulturhistoriska upplevelse men nu också kryddad med julstämning, kaffe, glögg, pepparkakor, tomtar och nissar längs resan.

Tomtetåget har genom åren blivit en uppskattad start på advent och julfirande för många i och i kring Munkedal.

[Se vidare på hemsidan munkedalsjernvag.com](http://munkedalsjernvag.com)

Text: Carina Thorstenson

FAKTA OM ORGANISATIONEN

Hela Sverige ska leva är en riksorganisation med tusentals lokala utvecklingsgrupper som medlemmar. De är samhällsföreningar och byalag, men också hembygdsföreningar och idrottsföreningar. Det som förenar grupperna är att de arbetar med lokal utveckling av sin bygd. De jobbar med allt från att arrangera midsommarfirande, ta över skolan eller affären till att marknadsföra bygden som en attraktiv plats att bo och arbeta på.

Till sitt stöd har de lokala föreningarna runt om i landet 24 länsavdelningar som finns till hands för stöd och rådgivning till grupperna i sina respektive områden, där Fyrbodal är ett av de 24. Vi samordnar och driver gemensamma frågor och håller kontakt med myndigheter och organisationer på regionnivå. På riksnivå finns ett kansli som håller i kontakter, samordning och kommunikation

under ledning av riksorganisationens styrelse. En viktig del av kansliets och styrelsens arbete är att vara en samlande röst för landsbygdsrörelsen. Tusentals lokala utvecklingsgrupper kan inte träffa landsbygdsministern men Hela Sverige ska levas styrelse kan göra det, och föra landsbygdsrörelsens talan.

[Länk till broschyr om Hela Sverige ska leva](#)

HELA SVERIGE.

*Hela Sverige
ska leva!*

Vi befinner oss i en tid som inte saknar utmaningar. Klimatkrisen djupnar, ekonomin kommer med inflation och stigande räntor och elbristen hotar. Vi i styrelsen vill tacka alla medlemmar för det angelägna arbete som ni utför i byalag, samhällsföreningar, fiberföreningar och andra föreningar som gagnar landsbygden trots det oroliga läget.

God Jul och Gott Nytt 2023 önskar vi er alla.

Styrelsen för Hela Sverige ska leva, Fyrbodal.
Jan Hognert, Ordförande

För text och bilder ansvarar Maria Brun och Eivor Johansson om annat ej angivits.
Sammanställning av text och bilder, Carl Andersson.

Kontakta oss: Jan Hognert, tfn. 073 - 1409395, e-post fyrbodal@helasverige.se